

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravnilstvo in ekspedicijski
„Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven tedna in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 295.

V Ljubljani, v sredo 23. decembra 1896.

Letnik XXIV.

Slovenske težnje.

(Govoril poslanec dr. Gregorec v državnem zboru
dne 5. grudnia 1896.)

(Konec.)

Isto velja, le še v nekoliko večji meri, o gospodu justičnem ministru.

Dne 27. oktobra je razpravljala budgetni odsek o mojem predlogu glede krivičnih razmer, ki vladajo pri sodiščih na Koroškem in Štajerskem z ozirom na slovensko uradovanje. Tovariš Robič je potrdil, da so razmere res take. Gospod justični minister je vse zanikal in imenoval vsebino mojega predloga „Beschuldigungen allgemeiner Natur“, katerih noče zavračati. Tega izgovora nisem mogel pri zadnji budgetni debati gospodu just. ministru pobiti, ker nisem mogel dobiti besede, upam pa, da jo dobim tokrat, in tu bodem z blizu 200 vzgledi dokazal, (Glasna veselost. — Poslanec vitez pl. Stalitz: Tega bi ne smeli povedati, ker sicer ne dobite besede! — Obnovljena veselost), kateri vsi so vzeti iz uradnih podatkov, da se je v pravnem odseku zelo zmotil ali pa je hotel govoriti neresnico.

Jedno bi pa povdarjal vendar že danes. (Poslanec dr. Brzorád: Povejte takoj vse, to je najbolje, ker sicer ne pridete do besede! — Veselost.) To bi bilo preveč. (Veselost.) Njegova ekscelenca gospod justični minister je rekel v budgetnem odseku, da se drži temeljnega pravila: v državi naj se vsak zaslži v svojem jeziku ter naj prejme tudi odgovor v svojem jeziku.

To je čisto prav. To zahteva tudi jezikovna uredba z dne 18. aprila 1882, toda ravno to je slabo, da se sodnijski uradniki tega ne drže (Prav res!) in kršijo ta temeljni zakon. In med te kršitelje je spadal tudi Nj. ekscelenca gospod just. minister kot višji deželni sodni predsednik v Gradcu, (Veselost), kajti kakor pod njegovim prednikom vitezom pl. Wasserjem, tako se tudi pod njim in tudi sedaj slovenske pritožbe, ki pridejo rekurznim putem

na višje deželno sodišče, ne rešujejo nikoli slovenski, temveč vedno nemško (Čujte!), torej ni res, da prejme pri nas vsakdo v lastnem jeziku tudi odgovor.

Se nekaj. Imamo porotna sodišča v Celju in Celovcu, v katerih okrožju prebiva, kakor sem že rekel, blizu pol milijona Slovencev. (Poslanec dr. Schücker: Tako?) Tako je. (Veselost.) V teh porotnih sodiščih se ni do danes še nikdar prečitala slovenska tožba (Čujte!), še nikoli se ni kak zatoženec poučil slovenski (Čujte!), nikoli se ni pisal slovenski zapisnik, nikoli se ni vršila kaka slovenska obsodba. (Čujte! Čujte!)

Tu moram reči, gospoda moja, sledeče: Ali je tega pol milijona Slovencev tako izredno pridnih (Veselost) ali tako rajsko nedolžnih, da ni treba državnemu pravdniku nikoli Slovence pred to sodišče postaviti (Prav dobro! — Veselost), ker so vsi sleparji, tatovi, goljufi, ubijalci in razbojniki nemške narodnosti (Živahna veselost), ali pa ni resnično, kar je trdil Njega ekscelenca v budgetnem odseku, da zelo dela na to, da se spolnujejo jezikovne uredbe.

To je ravno teorija in praksa pri Nj. ekscelenci. Teorija je lepa, tudi meni ugaja (Veselost), toda praksa njegova ne. Njegove besede in dela si drug drugemu nasprotujejo. Kako naj se to pojasni? Raztolmačil sem si to iz njegovega stališča do nemške liberalne stranke.

Mi Slovenci poznamo Nj. ekscelenco že dolgo, pa ne kot prijatelja, temveč kot nasprotnika in sicer iz deželnega zbora v Gradcu, kjer je poleg in z gospodom Wasserjem in z gospodom Stremayerjem tudi najmanjši slovenski narodni zahtevi nasprotoval. Nj. ekscelenca je ostal tudi v novi službi zvest sebi in svoji stranki do današnjega dne. (Poslanec dr. vitez pl. Demel: To je vendar prav dobro! — Poslanec Spinčić: Dá, prav dobro, a ne za avstrijskega ministra!)

Nemško-liberalna stranka je sklenila XIX. člen in je bliščala vsled tega v luči prostoljubivosti, toda ovira, da bi se ta člen uporabljal tudi pri Slovanih, — kakor sem že rekel. Jednako je z gospodom just. ministrom. Tu v visoki zbornici, v odsekih, morebiti tudi v ministerskem svetu v prisotnosti gospoda ministerskega predsednika je grozno svobodomiseln, toda praksa njegova je zopet druga, tu velja zopet drug princip. Na primer ima ta princip, da ne zapoveduje uradnikom, da naj izvršujejo obstoječe zakone in naredbe. (Posl. dr. Menger: Neverjetno!) V „D. Zeit.“ stoji tako. To je vendar vaš list! (Ugovarjanje.) S tem je pa gosp. just. minister tudi dokazal, da tudi on ne spada v ministerstvo in bi moral prav za prav ta hip odstopiti iz njega, v katerem Nj. ekscelenca min. predsednik resno želi po lastnih besedah napraviti narodnostni mir.

Gospoda moja! XI. sezona te visoke zbornice se bliža naglo svojemu koncu, in mi Slovenci smo še vedno v neodločenem boju za svoj narodni obstanek. Marsikdo bi obupal; mene napolnuje to z začudenjem. Kajti ako se majhen, ubog, nesrečen narod vzdigne, vse moči napne, se ne boji nobene žrtve, da si pribori pravico za svoj narodni obstoj, — je to občudovanja vredno in vspodbujevalno. Zato hočemo in bodemo vstrajali, tembolj, ker vidimo znamejaja, da se naša pravična stvar vendar bliža polagoma konečni zmagi. Kajti prvič se slovanski avstrijski narodi vedno bolj bližajo drug drugemu, spoznavajo se natančneje, vsled tega se tudi ljubijo in medsebojno podpirajo. To daje slovanskim narodom sposobnost, da zavzamejo v kratkem času z močjo in častjo ono mesto, katero jim je Previdnost odločila.

Drugič vidimo, da se največji nasprotnik narodne enakopravnosti, nemško-liberalna stranka, hitrih korakov bliža svojemu propadu. Nikdar več ne bode prišla ta stranka z dosedanjimi močmi v visoko zbornico. S tem pa izgine oni pritisek, ki

LISTEK.

Brodnik.

Zgodovinska povest. Angleški spisala Antonija Klitsche de la Grange; prevel Ivan Čestimir.)

Prvi del.

Valerija.

VIII.

Klementa Petronija.

(Dalje.)

Od časa republike do začetka rimskega cesarstva se je noša pogostoma menjala; vendar pa je obdržala še vedno nekaj resnosti. Ko pa je cesarstvo propadalo, je razkošnost nenadno hitro rasla, in noša, ki so jo podpirali sami vladarji, je postala smešna in je bila na kvar celo pravej lepoti. Krščanski modrijani so se posluževali vseh mogočih sredstev, da odstranijo to nevarno razvado. Po preteklosti sklepajoč na prihodnost, so prerokovali propad cesarstva; toda vse zastoj; teh slabih navad, ki so upropaščale mnogo patricijskih družin, niso mogli odpraviti.

Zunanost Klemente je nehote silila na smeh. Nagubančeno lice, potreseno s karminovim praškom, in redki lasje so pričali, da je spolnila že petdeseto leto. Obležena je bila v dolgo, modro svilen haljo, posuto z belim in rudečim cvetjem; vrat in rameni pa so jej bili okinčani z dragim kamenjem. Na čelu je imela prilepljenih več zlatih zvezdic.

Ta pisana mumija je ležala na škrlatnem naslonjaču. Sužnja fiabellifera¹⁾ je stala kraj nje, druga pa je klečala pred naslonjačem in držala na roki afrikansko ptico, katero je Klementa od časa do časa pogladila.

Ko fiabellifera opazi Valerijo, se skloni in šepne gospodinja na uho:

„Slavna patricijka; igralka prihaja pred te.“

Patricijka zamahne z roko v znamenje, naj se približa.

Valerija stopi k naslonjaču. Klementa je niti ne pogleda, marveč jej zapove:

„Igraj!“

Valerijo užali ta barbarska zapoved, in malo je manjkalo, da je ni premagala njena neukrotljiva narava; toda spremisli se in zaigra na kitaro, hoteč

¹⁾ Sužnja, ki je držala patricijski pahljačo.

v njene zvoke izliti svoja čuvstva; glasovi pa, ki jih je izvajljala kitari, bili so kaj malo harmonični.

Patricijka se ni umela na glasbo. Le-ti neso-glasni zvoki so se jej zdeli lepi; prične ploskati; nato pa vpraša Valerijo s tihim glasom:

„Odkod si?“

„Rimska meščanka sem; rodila sem se v Dalmaciji; beda pa me je prisilila, da sem postala igralka.“

Gospa se začudi, ko zapazi, da Valerija govori s takim naglasom, kakor se govori v Rimu. Ker se jej ni dosti prilizovala, jo temno pogleda in reče zaničljivo:

„Dasi mi ne ugajaš, vzamem te v službo in te dam izobraziti tako, kakor so izobražene tvoje vrstnice.“

Valerija zaničljivo namrši obrvi, in že se je pripravila, da jezno zavrne to razžaljenje; vendar pa se tudi sedaj pre-maga in skloni glavo.

„Stanovala bodeš skupaj s sužnjami“, pripomni Klementa; „z njimi bodeš tudi obedovala; kar se pa tiče nagrade, obdarujem te, kakor bodeš zaslужila.“

Valerijin ponos prestane tudi ta udarec. Solze

teži že toliko let na naših vladah, da ne morejo biti vsem narodom jednako pravične.

Dalje je še opomniti, da je nastopil velik duševni preobrat: Materijalistično naziranje sveta, katero je podpirala nemška liberalna stranka, se začelja umikati krščanskemu naziranju; krščansko naziranje sveta se vidno ojačuje, narodi se zopet obračajo h krščanskim idejam in s tem tudi krščanski pravičnosti, in to je glavni pogoj pravega, pravičnega in resnega izjednačenja med narodi.

Slednjič sem mnenja, da mora velika nevarnost, v kateri je bila monarhija pred kratkim in — ne vem sicer — je morda še sedaj, vendar odpreti državnikom oči in jih opozoriti na one stebre monarhije in dinastije, ki so bolj zaupljivi in gotovi kakor vsa dvo- in trozvezna politika, — mislim namreč avstrijske narode. Toda zadovoljiti se jih mora, oprostiti jih vsake skrbi za njih narodni obstoj.

In tako v vseh narodih zadovoljena Avstrija sme brez strahu zreti v bodočnost, kaj že pride, kar hoče. S tem končam. (Živahna pohvala in ploskanje.)

Iz hrvatskega sabora.

Iz Zagreba, 20. dec.

V generalnej debati o proračunu se je oglašil tudi nedavno izvoljeni posl. Dušan Slepčević. Govoril je seveda kot vladin privrženec za proračun. Ali je znamenita njegova izjava na koncu govora, da se on smatra, če tudi je po rodu Srb, političnim Hrvatom. To pa takozvanemu srbskemu klubu v hrvatskem saboru ni bilo niti najmanjše po volji, kajti vsi člani so večidel zagrizeni Srbi, ki nočejo o Hrvatskeji nič slišati. In ta klub podpira današnjo hrvatsko vladu v vsakem pogledu, tedaj so tudi pravi mažaroni. A mažaron je tudi omenjeni govornik, pa so ga vendar radi dotične izjave izključili iz svojega kluba. Tudi iz tega dogodka morete lahko sklepati, kako je pri nas politično življenje sploh od nesloge razjedeno, žali Bog v vsem le na škodo hrvatskega naroda. Sicer pa je nade, da se omenjena izjava posl. Slepčevića vendar le poprime od treznejega dela grško-iztočnjakov ali Srbov. Saj vendar vsi jednako trpimo od premoči mažarske, zakaj se ne bi složili ter zajedno branili zajedniško domovino, a ta je Hrvatska. Na to izjavo sta se pozvala tudi dva govornika o proračunu, namreč dr. Banjavčić, ki jo pozdravlja v ime stranke prava ter omenja, da se morejo Hrvati otresti današnjega zistema le složnim delovanjem. Ob enem zatrjuje, da je le obrekovanje, ako kdo trdi, da stranka prava mrzi Srbe in da jih ne priznava kot take na Hrvatskem. Stranki prava so po izjavi omenjenega govornika vsi prebivalci Hrvatske jednako mili in dragi, le vsi naj bodo pravi domoljubi ter zavzeti za slobodo domovine svoje. A drugi govornik Vaso Popović je izjavil, da ga je neizmerno razveselilo, ko je slišal, da se je pred nedavnim združila na zagrebškem vseučilišču mladež hrvatska in srbska v jedno društvo. To je pravi zalog naše boljše bodočnosti, omenja dotični govornik. In to je zares vesela prikažen, da se je mladež zjediniła, in sicer ne za podporo da-

jej stopijo v oči, in prične spoznavati, koliko ponižanja da bode morala prenesti v tem novem stanu.

„Jaz ljubim glasbo“, nadaljuje Klementa. „Igrala mi bodeš, kadar ti bodem zaukazala. Glasovi tvoje kitare naj bodo turobni in mračni, ker sovražim veselo in hrumečo igro. Zvečer me bodeš zabavala s kitaro, dokler ne zaspim, zjutraj okolu poldne pa me zopet vzbudiš z igranjem na kitaro. Ako se mi bodeš znala prikupiti, bodeš najsrečnejše dekle na svetu. Dobrega in usmiljenega srca sem; ljubim svoje sužnje; da, celo živali so mi mile.“

Ko to izreče, stegne roko proti ptici; le-ta pa se prestraši; jej skoči na glavo in jo prične kljuvati. Klementa se razjezi, zgrabi ptico za vrat in jo trešči na pol mrtvo ob tla.

Valeriji se je smilila uboga živalica, ki je s perutmi mahajoč poginjala. Pobere jo od tal, jo prične gladiti in dihati vanjo, da jo tako oživi.

Odurna starka, ki je dosedaj le urejevala svojo lasuljo, ni takoj opazila, kako da Valerija skrbi za ptico; ko pa to zapazi, malo da ne zdivja; zadere se nad njo s hripavim glasom:

„Pusti, da erkne mrcina, ki je zgubila mojo naklonjenost; ti pa se odstrani, ako nočeš, da te doleti ista osoda!“ (Dalje sledi.)

našnjega zistema, marveč za slobodo zajedniške domovine Hrvatske. To je hrvatsko-srbska mladež tudi sporočila govorniku Popoviću, češ da naj on kot privrženec mažaronstva ne misli, da so se oni zjediniili po programu mažaronskem, marveč po opozicijskemu. In čvrsto se nadjamo, da bode ta zveza vrlo mnogo koristila ter sčasoma zatrla grdo neslogo med brati, katere je razcepila tuja nam Slovanom škodljiva politika današnje mažarske, a zraven nje tudi hrvatske vlade.

Po obliki morda najlepši govor je bil Folnegovićev; ali po vsebini ga obsojajo vse stranke. Folnegović je govoril sicer proti proračunu ter se o današnji hrvatski vladi izjavil vrlo nepovoljno, vendar pa so neke izjave take, da se morajo popolnoma obsoditi. Med drugimi izjavami gotovo nima nobene vrednosti ona, po kateri je boljša bodočnost Hrvatske mogoča le v zvezi z Ogersko. Da temu ni tako, uči vsakega najbolje zgodovina osemstoletne zveze med Ogersko in Hrvatsko in pa današnji žalostni položaj, v katerem se nahaja Hrvatska v tej tako hvaljeni zvezi. Sploh pa je govornik tudi preveč na svojo osebo pokazoval, češ da on ne more biti dandanes v nobeni stranki, kajti nobena ni po njegovi volji. Moral bi tedaj poslanec osnovati novo stranko po svojih nazorih, ali to se mu ne bode posrečilo, kar je za Hrvatsko tudi dobro, saj ima že tako dosta strank.

Mi mislimo, da je prava naloga vsakega poslanca, nagovarjati člane opozicije na složno delovanje, kajti le v tem znamenju je mogoče Hrvatsko rešiti propasti. To je sicer omenil tudi Folnegović v svojem govoru ter celo omenil osebo, kateri naj bi se izročilo vodstvo zjedinjene opozicije, ali po njegovem mnenju nove stranke. Po našem mnenju naj bi to bilo le vodstvo zjedinjene opozicije, a sčasoma se more zares razviti samostalna stranka. Za vodstvo je pod današnjimi okolnostmi zares najsposobnejši bivši vseučiliščni profesor dr. Brestijenski. On je popolnoma neodvisen, učen, zgovoren in vrlo goreč katolik. Pravimo goreč katolik in zavzet za versko zjedinenje v našem narodu. Ta mož bi mogel s svojim delovanjem obuditi med Hrvati zaspalo versko čuvstvo, iztisniti nesrečni verski indiferentizem, ter prepородiti naše domoljubne stranke v vsakem pogledu, posebno pa pridobiti jih za soc. reforme na krščanski podlagi. Skrajni čas je zares že, da se v tem pogledu pri nas kaj stori, ker mi na Hrvatskem hitimo nekam, da sami ne vemo kam, a vendar stojimo pred velikanskim breznom verske in narodne propasti. Pametni možje so že to sprevideli ter se pripravljajo na delo, katero naj Bog blagoslovi.

Dokler se ni poravnal neugodni dogodek med banom in baronom Rauchem, bila je banova stolica v saboru prazna. Se le po poznati izjavi Rauchi se je ban zopet prikazal v saboru ter tudi spregovoril o proračunu. Njegov govor pa ni bil podoben dosedanjim ob takih prilikah. — Bilo je v vsem manje neumestnih dovtipov, pa tudi manje samosvesti, nego doslej. Najvažnejša je ona banova izjava, po kateri je zagotovil govornika Folnegovića, da ne stoji njegova trditev, češ da bi mogla priti za sedanjo vladu boljša ali pa morda še gorša, nego da je mogoče tudi to, da ostane še nekaj časa tako, kakor je zdaj. In tako tudi bode. (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. decembra.

Češki deželni odbor bo takoj v prvi seji štiri dni trajajočega zasedanja, kakor se poroča iz Prage, predložil deželnemu zboru načrt zakona glede uvedbe direktnih volitev v kmečkih občinah. Ker imajo tudi mladočeški poslanci pripravljen enak predlog glede pete skupine, je upanje, da se reši to vprašanje ugodno še pred razpisom splošnih volitev. Kaj pa ostali deželni zastopi, ali se ti ne bodo genili? Ali za te ne velja načelo pravičnosti?

Poljska ljudska stranka. Zaupniki in delegatje poljske ljudske stranke so se posvetovali 21. t. m. pod predsedstvom posl. Levakovskega v Tarnovu o prihodnjih državnoborskih volitvah. Po daljši razpravi se je sestavil posebni osrednji odbor, kateremu se je poverilo vodstvo pri bližnjih volitvah. Vendar pa ta osrednji odbor ne sme sam sklepati kompromisov z nobeno stranko, marveč vselej o tem poročati shodu zaupnikov. Poljski klub, kakoršen je sedaj, so navzročili skoro soglasno zavrgli ter izjavili, da poslanci ljudske stranke na noben način ne smejo pristopiti k tej zvezi. Nasprotno pa odobravajo zvezo

vseh poljskih poslancev v svrhu složnega postopanja v narodnostnih vprašanjih. Ta sklep je seveda v obilni meri presenetil člane plemenitaškega kluba, toda reveži si nikakor ne morejo pomagati, kajti sedaj bo ljudstvo govorilo.

Stollov o izidu zadnjih volitev. Povodom adrese debate v bolgarskem sobranju se je vnela daljša debata o zadnjih volitvah. Vodje raznih opozicijskih strank so ostro prijemali vladu radi nezakonitega postopanja, ter naštevati raznovrstne dokaze za svoje trditve. Tu se je pa oglašil ministerski predsednik Stoilov, ter v svojem govoru skušal ovreči vse dokaze in popolno oprati vladno stranko pred narodom. Rekel je, da govorniki niso navedli nobenega slučaja, ki bi bil kazniv, da ni bil na voliščih razun jednega orožnika nihče ubit in da ima vladu že po svojem obstoju opravičen vpliv na volilce, kakor je dovoljen tudi vsak legalni vpliv državnih funkcionarjev. Najboljši dokaz za vladu, da je izvršila velik del programa, so ravno zadnje volitve. Tako se je toraj opravičeval načelnik bolgarske vlade in se predrznil trditi, da so se volitve vršile korektno, ako ni tekla kri v potokih. Mož, kakor se vidi, tudi ne ve, kakošne dolžnosti imajo vladu in njeni organi nasproti narodu, njemu je popolnoma tuje, da mora državni aparat izvrševati samo ljudsko voljo in tedaj vladu le ljudstvo prašati za mnenje, ne pa sama določevati narodno politiko. Upamo, da se v nepredolgem času vendar najdejo možje, ki bodo take oblastnike temeljito prepričali o nasprotni resnici.

Stambulovi morilci pred sodiščem. Pričetkom tega tedna se je pričela sodnijska obravnava proti morilecem Stambulova. Ta obravnava bode trajala zelo dolgo, kajti pozvanih je nič manj ko 180 prič. Prva priča bivši minister Sallabašev je izjavil, da je prejel Stambulov od Bone Georgjeva pretilno pismo, v katerem se je spominjal Paniceve smrti. Jeden mesec pred Stambulovim umorom pa je naznanil, da sta Halev in Tufekiev morilca zgoraj imenovanega Panice. Nadaljne priče so govorile večinoma proti Halevu, pa tudi Tufekiev nima mnogo upanja na oslobojenje. Vsekako je pačudno, da se je vsa stvar tako dolgo zavlačevala, ko vendar ni bilo pričakovati nobenih nadaljnjih dokazov. Akoravno sestoji sodišče iz „najzanesljivejših in nepristranskih mož“, kakor se uradno zatrjuje, je vendar vsa zadeva v obilni meri sumljiva in torej ni pričakovati stroge obsodbe.

Francoski socialisti so se jeli v zadnjem času zopet resneje pečati s kmetiskim lovom, ker se približuje čas volitve jedne tretjine zastopnikov v zbornico. Najpreje začno ti „ljudski osrčevalci“ z interpelacijami v poslanski zbornici. Ministerski predsednik jim mora natančno pojasniti, kaj je z nameravanimi preosnovami v dosegu hitreje odstranitve nastale poljedelske krize. „Petit République“, prvo glasilo francoskih socialistov, se pritožuje nad ministerstvom, da s svojimi obljubami slepi in vara ljudstvo, ter zatrjuje svojim bralcem, da bo v teku jednega leta francoski kmet najzvestejši pristaš socialne demokracije. S temi besedami prvo socialistično glasilo samo izjavlja, da se kolovodjem dosedaj še ni posrečil lov na kmečko ljudstvo. List seveda tudi ne pové, kako se bo ta gonja vprizorila. Morda „reši“ kmečko ljudstvo zgoraj omenjena interpelacija ali pa tudi vprašalne pole, katere razpošilja poseben odbor na vse strani! Za sedaj toraj ni znano nobeno drugo navodilo, kakor ono dnevnika „Debats“, ki se glasi: „Sredstvo, katero priporoča socialna demokracija v odstranjenje poljedelske krize, obstoji jedino le v tem, da se kmetu odvzamejo polja, travniki, vinogradi in gozdi, ker se s tem rešijo vseh skrbi“. Krasneje ideje si pač niso mogli kolovodje izmisliti! Poljedelska kriza bi bila na ta način res odstranjena, ker bi bila sploh nemogoča brez polja itd., kmet bi bil tudi rešen skrbi za svoja posestva, toda ali bi bil tudi rešen skrbi, s čim bo preživel sebe in svoje, o tem pa socialistični kolovodje trdovratno molče. Tu imamo zopet jasen dokaz za jedino veljavno socialistično parolo: „Proč s kmetom, proč z malim obrtnikom v proletarijat!“

Angleška kraljica obišče v prihodnjem letu Irsko. V teku 60letnega vladanja je stopila kraljica Viktorija le trikrat na irska tla, namreč leta 1849, 1853 in 1861. Skupno je prebila kraljica na Irskem celih dvanaest dni, najdalje tedaj, ko je leta 1853 otvorila irsko razstavo. Kako malo so se ozirali angleški vladarji na Irce, je najboljši dokaz, da v minulemu stoletju ni stopila noga nobenega an-

gleškega vladarja na irska tla, v sedanjem stoletju je pa poleg kraljice Viktorije samo Jurij IV. jedenkrat zašel na to ozemlje.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Ljubljana, dne 22. decembra.

Pričetkom današnje izredne seje naznani župan, da je sistiral v seji 10. t. m. vsprejeti predlog odbornika dr. Tavčarja, s katerim se je magistratu naročilo, naj natančno poizveduje pri meščanih glede postopanja vlade povodom dovtoljenja posojil in raznih zaprek, ki so se jim stavile v tem oziru, ker ta posel ne spada v delokrog mestnega zbora.

Nadalje poroča župan, da je prejel od finančnega ravnateljstva dopis iz katerega je razvidno, da bo finančno ministerstvo dovolilo pristojbinske olajšave pri najetju posojil od strani občinskih zastopov.

Pred prehodom na dnevni red stavi odbornik dr. Majaron nujni predlog, naj predloži mestni zbor peticijo deželnemu zboru glede uvedbe direktnih in tajnih volitev v kmečkih občinah za deželno-zborske in s tem tudi v splošni skupini za državno-zborske volitve.

Govornik v daljšem govoru utemeljuje svoj predlog in kaže na napredek zelo dvomljive vrednosti, ako bi morali oni, ki so že sedaj volili direktno in tajno, v peti skupini voliti po volilnih možeh, in to javno, kar bi bilo marsikomu v znatno škodo. — Predlog se sprejme soglasno.

V odsek za nadzorovanje meščanskega premoženja se izvolijo za dobo šestih let trije dosednji ljubljanski meščani, namreč gg. prof. Gujezda, Kušar in Nolli.

Komisija za disciplinarno postopanje proti mestnim uradnikom in slugam, katere potreba se je posebno pokazala pri zadnji preiskavi proti bivšemu praktikantu Erzinu, se sestavi na predlog personalno-pravnega odseka (poročevalec odbornik Svetek) iz treh članov mestnega sveta, dveh stalnih uradnikov in jednega sluga. Tej komisiji predseduje župan. Ta komisija se mora iz nova voliti po vsakoletnih občinskih volitvah. Član, katerega odpošlje v to komisijo služabniško osebje, se udeležuje le disciplinarnih preiskav proti kakemu mestnemu slugi. Iz srede mestnega zbora se izvolijo za sedaj v komisijo odborniki: Gogola, dr. Stare in Svetek.

O dopisu c. kr. deželne vlade glede prenaredbe mej selske občine Moste in mesta Ljubljane poroča odbornik Gogola in predlaga, naj se tej želji ugotovi, ker troški za prenaradbo ne bodo prekoračili svote 20 gld. — Obvelja.

Isti odbornik poroča o prošnji mestnega vrtnarja, da se mu prepusti nekaj košnje v tivolskem parku, ter predlaga, naj se ji ugotovi in dovoli, da mu pri košnji pomagajo mestni delavci.

Temu predlogu se protivi odbornik Turk, češ, da ima mestni vrtnar itak dovolj plače. Posebno pa ugovarja nasvetu glede porabe mestnih delavcev pri košnji.

Pri glasovanju obvelja predlog odsekov.

Na vrsto pride 4. točka dnevnega reda, in sicer a) proračun za leto 1897.

Pri glavni razpravi omenja poročevalec odbornik Senekovič, da občinski troški rastejo od leta do leta, tako redni, kakor izredni. Mej prvimi je posebno omenjati povišanih plač, preskrbnin in pokojnin za uradnike in uslužbence, mej izrednimi pa kanalizacije in regulacije. Da bo mogoče pokriti take troške, treba povišati mestne doklade, pri tem se pa vendar ne sme naložiti preobčutnih doklad na stanarine in indirektno davke. Pri obrtarini in dohodarini se zdi poročevalcu najumestnejši stopnjevalni zistem, tako da se novo breme razdeli kolikor možno na vse enakomerno.

Odbornik dr. Gregorič se odločno protivi povišanju doklad posebno sedaj, ko se še niso zacelile rane, ki jih je zadala meščanstvu potresna katastrofa. Vpošteva naj se denarni položaj prebivalstva in v to svrhu opusti kaka izvanredna naprava, ki ni neobhodno potrebna že v bodočem letu. Govornik predlaga, naj se proračun vrne odseku, da ga še jedenkrat pretresa in izloči manj nujne postavke. Do tedaj naj se pa sklene jednomesečni provizorij.

Odbornik Gogola zagovarja povišanje doklad, ker izrednih troškov ni možno zmanjšati in je sedaj za to ugodnejši čas, kakor pa po preteku nekaj let, ko bo treba vračevati posojila in odrajtovati obresti.

Podžupan je mnenja, da dohodki obrtnikov sedaj niso tako neznatni, ko se jim ponuja vsestransko delo. On se popolno strinja z mnenjem finančnega odseka.

Odbornik Turk je istotako proti povišanju doklad.

Odbornik dr. Tavčar predlaga konec debate.

Temu predlogu ugovarja odb. dr. Krisper, ker se s tem krati sloboda govora. Govornik se čudi, da se vedno predlaga konec debate, ko bi se moral razvneti daljši razgovor o kaki važni zadevi.

Po konečnem pojasnilu poročevalca, ki se je izrazil proti dr. Gregoričevemu predlogu, se je zaključila glavna razprava, odklonil predlog dr. Gregoriča in pričela nadrobna razprava. Ker objavimo pozneje glavne točke odobrenega proračuna, omenjamo le nekaterih opomb pri posameznih točkah.

Pri točki „stavbinski urad“ opozarja dr. Gregorič na razne pomanjkljivosti pri napravah odvodnih kanalov, in predlaga, naj se sestavi natančen načrt vse kanalizacije. Glavna napaka v tem oziru je pomanjkljivo nadzorovanje od strani stavbinskega urada.

Župan pojasni, da se poprej res ni moglo ustreči vsem zahtevam, ker je manjkalo potrebnih močij; sedaj se je temu že odpomoglo. Natančen načrt bo kmalu izgotovljen.

Mesto proračunjenih 1000 gld. za „ostale pisarniške in uradniške potrebščine“ predlaga dr. Gregorič le 500 gld. — Ne obvelja.

Pri poglavju „zdravstvene in blagotvorne zadeve“ člen 2. predlaga dr. Gregorič, naj se z ozirom na novi domovinski zakon naroči odseku za uboge, da se posvetuje glede spremembe postave glede preskrbovanja ubogih in o tem poroča v prvi polovici prih. leta. — Vsprejeto.

Konečno ugovarja dr. Gregorič predlogu fin. odseka, naj se zviša podpora dramatičnemu društvu od 3000 na 6000 gld., ter predlaga, naj se vsprejme od magistrata predlagana svota. — Predlog se odkloni.

Nadaljna razprava se vrši v jutrišnji seji.

Odb. dr. Majaron interpeluje župana glede izterjevanja deželnih doklad za lansko in letošnje leto, skoravno je bil deželni zbor sklenil popust doklad vsled potresa prizadetim posestnikom.

Župan odgovarja, da dotični zakon vlada ni predložila v potrjenje radi neznatne formelnosti in ga je vrnila deželnemu odboru. Vendar ga je pa vlada zopet zahtevala nazaj in je upati, da ga sedaj predloži v potrjenje. Ko bi se pa to ne vresničilo, storil bo dež. zbor potrebne korake.*

* Glej današnjo brzojavko.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. decembra.

(Vračanje brezobrestnih predjemov.) C. kr. finančno ravnateljstvo v Ljubljani si dovoljuje slavnemu vredništvu sledeče naznanilo za uvrstitev mej „dnevne vesti“ uposliti: „Glasom zakona z dne 6. julija 1895, drž. zak. št. 94, imajo se brezobrestni predjemi, kateri so bili trgovcem in obrtnikom na Kranjskem povodom potresa iz državnih sredstev dovoljeni, v štirih enakih letnih obrokih, počenši s 1. januarjem 1897, vrniti. Trgovci in obrtniki, ki prebivajo v kamniškem okraju, imajo te predjeme pri c. kr. davkariji v Kamniku, vsi ostali pa pri c. kr. deželnem plačilnem uradu v Ljubljani uplačevati. Vsi dotični interesenti se opozarjajo na posledice — postavne zamudne obresti, zvršilne troške itd. — katere bi zadele one, ki bi v pravem času zapadlih obrokov ne uplačali.“ — Kakor se vidi, se gospodi bolj mudi pobirati denar, kakor ga dajati.

(Iz Hrenovic) Cenjeni čitatelji „Slovenčev“ se bodo gotovo še spominjali dopisa iz Hrenovic 14. novembra t. l., da je bil g. kaplan M. Nemanic mladen v šoli. Ker je bil ta pripravljen sodnijskim potem iskati dokazov, mu je gosp. c. kr. nadzornik v Postojini J. Thuma poslal sledeči preklic od g. M. Arkota, bivšega nadučitelja v Hrenovicah: „Pod-

pisani potrjujem, da vse, kar sem pisal o gosp. M. Nemanicu v hrenoviško šolsko kroniko opravičljivega v času njegove prestave od tam na Dolénjsko, je popolnoma neresnično. To naj se blagovoli tudi v šolske kroniki popraviti.“ — S tem je stvar poravnana gotovo častno za gosp. kateheta.

(Umrla je) v Idriji gospodična Deziderija pl. Lipold, hči rajnega dvornega svetnika Mark. pl. Lipolda. Rojena l. 1855. službovala je od leta 1875—1888 kot učiteljica v Idriji. Svojim učenkam je zapustila najlepše spomine. Bila je zelo pobožna in silno vestna. Poklical je Gospod svojo zvesto služabnico, dobro pripravljeno na smrt, 21. t. m. k Sebi. Pogreb bude v četrtek ob 2. uri popoldne. — Naj v Njem počiva!

(Novi okrajni cesti) iz Sodražice na Goro in iz Zirov v Rovte bodeti prihodnje leto dodelani in izročeni v porabo.

(Zahvala.) Kakor že več let sem, tako sta tudi letos blagorodna gospa Ana Juvančičeva in nje soproig J. C. Juvančič obdarovala do 200 otrok tukajšne šole z obleko, obutaljo in drugimi božičnimi darili. Ta darila delila sta imenovana dobrotnika v četrtek dne 17. decembra v šolskem poslopju v navzočnosti okraj. šol. nadzornika prof. Vilibald Zupančiča, učiteljstva in družega občinstva. — Podpisano šolsko vodstvo si šteje v prijetno dolžnost, tem potom zgoraj imenovanima dobrotnikoma za nju blagohotnost iskreno zahvaliti se; zahvaljuje pa se tudi najtoplejše vsem onim blagim šolskim prijateljem, kateri so s svojimi doneski pripomogli, da je bilo možno toliko število otrok zdatno obdariti. Lepa hvala tudi blagorodnemu gosp. c. k. okr. šol. nadzorniku za njegovo zanimanje do te slovesnosti, kakor tudi velečastitemu gosp. katehetu P. Angeliku Hribarju za lepi govor do zbrane šolske mladine. B. g. povrni stoterokrat blagim dobrotnikom vse dobrote, ter ohrani njih naklonjenost do tukajšnje šolske mladine tudi v bodoče. — Vodstvo trirazredne ljudske šole v Šiški, dne 22. decembra 1896. Anton Javoršek, šolski voditelj.

(Zmrznil je) v gozdu pod Snežnikom Janez Zgavč iz Budanja, okraj postojniški. Pokojni je bil na potu v Reko, kjer si je hotel poiskati dela. Truplo so prenesli v mrtvašnico v Olševku.

(Razstava tujezemskih vezenin) na tukajšnji c. kr. obrtni strokovni šoli, o kateri smo že obvestili svoje čitatelje, se je včeraj otvorila. Sedaj je pristopna vsak dan (izimši prihodnji petek, soboto in nedeljo) občinstvu in sicer zjutraj od 10.—12. ure, popoldne pa od 2.—3. ure. Razstavljeni orijentalški predmeti se odlikujejo po originalnih kompozicijah, finem okusu v barvah in oblikah, ter v čudovito dognani tehniki. Poleg teh je mnogo objektov, ki so bili narejeni na strokovni šoli. Zanimivo je opazovati razlike med orijentalskim in evropskim okusom ter gledati vpliv, ki ga ima danes sveža vzhodna umetniška smer na našo zastarelo in posušeno umetniško obrtnijo. — Našim čitateljem bodi obisk te lepe razstave še jedenkrat prav toplo priporočen. Vhod je iz Zvezdarskih ulic. Posameznikom, ki se za razstavo zanimajo, je obisk tudi ob drugih urah dovoljen, če se zglase pri ravnateljstvu.

Društva.

(Narodna čitalnica ljubljanska.) Vabilo na XL. občni zbor narodne čitalnice ljubljanske v ponedeljek dne 28. decembra t. l. ob 8. zvečer v klubovi sobi I. nadstropja „Nar. doma“. — Dnevni red: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo revizorjev. 5. Volitev dveh revizorjev za prihodnje leto. 6. Volitev predsednika in 10 odbornikov (§ 10 dr. pravil). 7. Posamezni nasveti. V Ljubljani, dne 21. decembra 1896. K mnogobrojni udeležbi vabi najprijaznejše odbor.

Telegrami.

Celje, 23. dec. Slovenski štajerski poslanci so sklenili, da vstopijo v dež. zbor.

Dunaj, 23. decembra. „Wiener-Zeitg“ poroča: Presvetli cesar je potrdil v kranjskem deželnem zboru sklenjeni zakon z dne 23. junija 1895 glede davčnih olajšav pri hišno-dohodninskem in hišno-razrednem davku.

Menjalnica bančnega zavoda

Wien,

I. Beziirk,

Stefansplatz

Nr. 11, Parterre.

Schelhammer & Schattera

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurzem listu
menic in vrednost

Dunaj, 23. decembra. (Gospodska zbornica.) V včerajšnji seji je zahvaljeval kardinal Gruscha vlado za zakonito preosnovno razmer rokodelskih učencev, pozdravljal posebno določbo glede versko - npravne vzgoje ter izražal željo, na bi si bile zadruga sveste te odgojevalne dolžnosti in vvedle ob nedeljah redni verski pouk.

Dunaj, 23. decembra. Gospodska zbornica je vsprejela v včerajšnji seji predlog grofa Zedtwitza glede ustanovitve stolic za vodozdravilstvo, kakor tudi resolucijo, v kateri se vlada pozivlja, naj pospešuje vodozdravilstvo v bolnicah.

Trst, 23. decembra. Na progi Canfano-Rovinj je skočil včeraj s tira osebni vlak št. 243. Popotnikom se ni pripetilo nič zalega.

Pulj, 23. decembra. Namestnik Rinaldini in deželni sanitetni referent sta odpotovala v Trst.

Zader, 23. decembra. Pri dopolnilni volitvi za deželni zbor je bil izvoljen v zaderski okolici pristaš radikalno-hrvatske stranke odvetnik dr. Trumpič v Spljetu s 55 glasovi.

Budimpešta, 23. decembra. O dogodku v Rešici se poroča še nastopno: V rudniku je bilo ob času katastrofe 128 delavcev, od teh je 34 nepoškodovanih, 34 ubitih, 12 težko, 12 lahko ranjenih, 36 se jih pa še pogreša.

Rim, 23. decembra. Senat je vsprejel v včerajšnji seji načrt pogodbe mej Italijo in Tunisom.

Proti revmatičnim bolečinam
uporablja se za vribanje bolečih telesnih delov
antirheumon lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta).
Cena steklenice 25 kr. 125 (50-43) 5

Dobrega velikega hlapca,

treznega in pridnega, v vseh oddelkih tukajšnjega gospodarstva popolnoma izvežbanega, zlasti še razumnega konje- in volo-rejca, slovensko govorečega, sprejme lastništvo neke večje kmetije na Kranjskem.

Upravištvu „Slovenca“ pové, kam je pošiljati ponudbe s priloženimi spričili. 810 3-3

Najbolj pripravna
božična darila
priporočata
Gričar & Mejač, Ljubljana,
Trešernove (Stonove) ulice št. 9.
Vsakovrstna oblačila za gospode, dečke in otroke.

Domača suknja (Schlafrock) glđ. 8.— in višje
kožuhast sako „ 15.— „ „
zimski havelok „ 12.— „ „

Ravno tako tudi mišne novosti
v konfekciji za dame,
kakot:
jopice, manteleti, kožuhaste pelerine, vsakovrstne plašče itd.
Ilustrovani ceniki franco in zastoj. 811 4-4

Koverta s firmo
vizitnice in
trgovske račune
priporoča
Katol. tiskarna
v Ljubljani.

Živinski sejem.

Podpisano županstvo naznanja, da bo
v ponedeljek 28. decembra
na Vrhniki živinski sejem.
Županstvo na Vrhniki,
dné 23. decembra 1896.

820 2-1 **Gabr. Jelovšek, župan.**

Prečastito duhovščino in slavno občinstvo najuljudneje obveščam, da sem zopet
otvoril

krojaški obrt

v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 3

kjer bodem vsprejemal naročila spadajoča v mojo stroko in je vestno, pošteno in natančno izvrševal.

Priporočam se osobito prečast. duhovščini v zdatna naročila na vsakovrstno

duhovniško civilno obleko, talarje itd.

zagotavljajoč točno, ceno postrzebo in uporabo trpežnega, zanesljivega blaga.

Zahvaljujoč se za doslej mi izkazano naklonjenost, prosim, da se mi ista ohrani tudi v bodoče. — Vsa naročila, tudi pismena, naj se naslavljajo na moj naslov v Ljubljano.

J. N. Potočnik,
krojaški mojster.

Dunajska borza.

Dné 23. decembra.		Dné 22. decembra.		Kreditne srečke, 100 glđ.		200 glđ. — kr.
Skupni državni dolg v notah	101 glđ. 35 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 glđ.	143 glđ. — kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glđ.	136	—
Skupni državni dolg v srebru	101 . 50	5% državne srečke l. 1860, 100 glđ.	185	Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 glđ.	18	—
Avstrijska zlata renta 4%	123 . 15	Državne srečke l. 1864, 100 glđ.	188 . 50	Rudolfove srečke, 10 glđ.	22	50
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	100 . 80	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 . 60	Salmove srečke, 40 glđ.	70	—
Ogerska zlata renta 4%	122 . 25	Tisine srečke 4%, 100 glđ.	137	St. Genois srečke, 40 glđ.	71	—
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	99 . —	Dunavske vravnave srečke 5%	129	Waldsteinove srečke, 20 glđ.	60	—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glđ.	932 . —	Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107 . 60	Ljubljanske srečke	22	75
Kreditne delnice, 160 glđ.	372 . —	Posojilo goriškega mesta	112	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glđ.	155	50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	119 . 95	4% kranjsko deželno posojilo	98 . 85	Akcije Ferdinandovesev. železn., 1000 glđ. st. v.	3385	—
20 mark	11 . 76	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 . 40	Akcije tržaškega Lloyda, 500 glđ.	427	—
20 frankov (napoleonodor)	9 . 53	Priporočne obveznice državne železnice	225	Akcije južne železnice, 200 glđ. sr.	91	25
Italijanski bankovci	45 . 35	južne železnice 3%	173 . 60	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	64	—
C. kr. cekini	5 . 67	južne železnice 5%	128	Montanska družba avstr. plau	85	55
		dolenjskih železnice 4%	99 . 50	Trboveljska premogarska družba, 70 glđ.	156	—
				Papirnih rubljev 100	127	25

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za izgube pri izrebanjih, pri izrebanju
pajmanjskega dobitka
Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni svetli za dosego kolikor je mogoče visokega
vrednotenja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.